Helsinki

Kaavanumero 13058

Asemakaavan muutoksen vuorovaikutusraportti

Ensi linja 1

Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala
Asemakaavoitus

Diaarinumero HEL 2025-018702
Projektinumero 0000330
ProjectWise-numero 3161_8

Vuorovaikutusraportti

Asemakaavan vuorovaikutusraportissa esitetään yhteenvedot kaavaratkaisun valmisteluaikana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista sekä vastineet niissä esitettyihin huomautuksiin. Vuorovaikutusraporttia täydennetään kaavaprosessin edetessä. Vuorovaikutuksesta kaavaa valmisteltaessa säädetään alueidenkäyttölaissa (AKL) ja maankäyttö- ja rakennusasetuksessa (MRA). Alueidenkäyttölaki oli 1.1.2025 saakka maankäyttö- ja rakennuslaki (MRL).

Jäljennökset kaikista kaavan valmisteluaikana saaduista kannanotoista, mielipiteistä, muistutuksista ja lausunnoista ovat nähtävissä Helsingin kaupungin kirjaamossa, käyntiosoite: Kaupungintalo, Pohjoisesplanadi 11–13.

Päivätty: 6.11.2026

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman esilläolo: 10.2.2026–9.3.2026
Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (AKL/MRL 65 §, MRA 27 §):
6.11.2026–7.12.2026

Kannen kuva: Helsingin kaupunki, asemakaavoitus / Kuvaaja: Anni-Maria Räsänen

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman aineiston esilläolo

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman aineisto oli esillä 10.2.2026–9.3.2026.

Osana lapsivaikutusten arviointia kuultiin erikseen Ensi linjalle siirtyneiden päiväkotien lapsia perheineen karttakyselyllä, josta tiedotettiin erikseen päiväkotien kautta. Kysely oli avoinna 23.2.-9.3. Kyselyssä kartoitettiin näkemyksiä muun muassa arjen toimivuudesta, mielipiteitä pihan sekä Ilolanlehdon puolista, saattoliikenteestä ja liikenteen vaaran paikoista. Kyselyn tulosten läpileikkaavana toiveena oli Ilolanlehdon liittäminen osaksi päiväkotien pihaa. Kyselyä tuloksineen on avattu vuorovaikutusraportin liitteessä.

OAS-aineistoa koskevat mielipiteet

Kirjallisia mielipiteitä saapui 2 kpl.

Kirjallisia mielipiteitä osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta saatiin kaksi. Helsinki-Seura totesi, ettei sillä ollut huomautettavaa suunnitelmasta. Kallio-Seura ry:n mielipiteessä nostettiin esille erityisesti Ilolanlehdon alueen käyttö, päiväkotikokonaisuuden laajuus sekä kohteen kulttuurihistorialliset arvot.

Mielipiteissä esitetyt näkökohdat on otettu huomioon kaavatyössä. Erityisesti suojelumääräyksiä, alueen palvelutarvetta koskevia väestöennusteita sekä Ilolanlehtoa koskevaa ratkaisua on arvioitu palautteessa esitettyjen näkemysten pohjalta. Kaavaratkaisussa esitetään Ilolanlehdon liittämistä osaksi päiväkodin tonttia, vaikka saadussa mielipiteessä toivottiin alueen säilymistä yleisenä puistona. Ratkaisua puoltavat viranomaisten kannanotot, päiväkodin toiminnalliset tarpeet sekä valmistelun yhteydessä saatu käyttäjäpalaute.

Vastineet OAS-aineistoa koskeviin mielipiteisiin

Vastineet mielipiteisiin on laadittu aihepiireittäin.

Ilolanlehdon säilyminen puistona

Kallio-Seura ry mielipiteessään toivoi, että Ilolanlehto säilyisi puistona ja sitä avattaisiin konkreettisin toimin laajemmin yleisölle yleisenä puistona. Mielipiteessä toivottiin puistoon kunnollisia penkkijärjestelyitä, selkeitä sisäänkulkuväyliä ja opastuksia voidakseen palvella tätä tarkoitusta. Kallio-Seura ry. korosti, että alueella on rajallisesti viheralueita ja Kallio on jo hyvin tiiviisti rakennettu alue ja tämä väestö myös tarvitsee julkisia viheralueita.

Vastine

Kaavamuutoksen lähtökohtana on taata kohteessa turvallinen päiväkotiarki ja tarpeeksi laajat, laadukkaat piha-alueet suuren päiväkotiyksikön tarpeisiin. Ilolanlehto on tällä hetkellä vuokrattuna päiväkotikäyttöön ja aikanaan ollut osa tonttia. Ilolanlehdon säilyttäminen yleisenä puistona ja porttien sekä penkkijärjestelyiden lisääminen voisi lisätä puiston laajempaa virkistyskäyttöä, mutta myös vaikeuttaa merkittävästi päiväkotien toimintaa. Henkilöstön tulisi huomioida useiden porttien kiinni pysyminen ja turvallisen, roskattoman ympäristön takaaminen olisi vaikeampaa. Häiriökäyttäytymisen esiintyminen Ilolanlehdossa rajoittaisi päiväkotitoimintaa ja pihan käyttöä laajasti. Ilolanlehdon läheisyydessä sijaitsee lisäksi useita laajoja ja laadukkaita julkisia virkistysalueita, kuten Ilolanpuisto, Tarja Halosen puisto sekä Tokoinranta.

Palvelut ja toiminnot

Kallio-Seura ry:n mielipiteessä osoitettiin huolta päiväkotikokonaisuuden suuruudesta tulevaisuuden lapsimääräennusteeseen verrattuna. Lisäksi mielipiteessä peräänkuulutettiin pienempien päiväkotiyksiköiden kodinomaisuutta. Toiveena oli myös, että rakennuksen tiloja voisi tulevaisuudessa käyttää muuhunkin päiväkotikäytön lisäksi.

Vastine

Kaupunki tekee aktiivisesti varhaiskasvatuksen palveluverkkosuunnittelua arvioimalla ennakoivasti tilatarpeita ja paikkamääriä. Kasvatus- ja koulutusautakunta on hyväksynyt väistötilojen tarveselvityksen 24.10.2023, mihin päiväkotikokonaisuus vastaa. Väistötilatarpeen lisäksi lapsimääräennuste puoltaa varhaiskasvatuspaikkojen määrän turvaamista alueella. Ensi Linjan lähialueilla eli Alppilan, Harjun, Vilhonvuoren, Torkkelinmäen, Linjojen sekä Siltasaaren osa-alueilla 1–6-vuotiaiden määrän on arvioitu kasvavan 474:llä lapsella vuoteen 2040 mennessä. Eniten lapsimäärän kasvua on ennustettu Siltasaaren osa-alueelle, missä on huomioitu Hakaniemenrannan kehitys.

Suuresta päiväkotipaikkayksiköstä huolimatta tilat mahdollistavat nykyisen varhaiskasvatussuunnitelman mukaisen toiminnan järjestämisen pienryhmissä. Rakennus ja sen piha muodostuvat pienistä erillisistä toiminta-alueista, jotka mahdollistavat lapsen kokoisen toiminnan tiloissa. Asemakaavaratkaisu ei estä tilojen käytön laajentamista päiväkotikäytön rinnalla.

Kulttuurihistorialliset arvot

Kallio-Seura ry:n mielipiteessä tunnistettiin kohteen merkittävät kulttuurihistorialliset arvot ja korostettiin sekä julkisivun että arvokkaiden sisätilaelementtien suojelemista. Toisaalta myös muistutettiin, ettei kohde ole museo ja muutoksia on jo toteutettu sokeainkouluajoista.

Vastine

Kaavamuutoksessa päivitetään rakennuksen suojelumääräystä kattamaan aiempaan verrattuna myös arvokkaita sisätiloja. Julkisivu on jo suojeltu vuoden 1987 kaavan suojelumerkinnässä. Lisäksi kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävä puusto, aita ja tukimuuri on huomioitu säilytettävinä. Suojelumääräyksistä huolimatta kaavaratkaisu on kuitenkin pyritty laatimaan myös joustavaksi tulevaisuuden muuttuville tarpeille sopivilta osin. Yleisten rakennusten korttelialueen sallii tilojen käyttöä muuhunkin kuin päiväkotikäyttöön kunhan pääkäyttötarkoitus säilyy yleisillä toiminnoilla. Lisäksi monet pihan merkinnät ovat ohjeellisia.

Viranomaisten ja asiantuntijoiden kannanotot OAS-aineistosta

Kannanottoja saatiin seuraavilta viranomais- ja asiantuntijatahoilta:

- kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala/Kaupunginmuseo
- sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala/Pelastuslaitos
- kasvatuksen ja koulutuksen toimiala
- Helsingin seudun ympäristöpalvelut (HSY)

Viranomaisten kannanotot osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta sekä valmisteluaineistosta kohdistuivat rakennuksen suojeluun, Ilolanlehdon alueen käyttöön sekä pelastautumiseen liittyviin vaatimuksiin.

Kannanotoissa esitetyt asiat on otettu huomioon kaavoitustyössä siten, että suojelumääräystä tarkistetaan kattamaan myös arvokkaita sisätiloja, Ilolanlehto liitetään osaksi päiväkodin tonttia ja pelastautumiseen liittyvät näkökohdat huomioidaan jatkosuunnittelussa.

Vastineet OAS-aineistoa koskeviin viranomaisten ja asiantuntijoiden kannanottoihin

Vastineet kannanottoihin on laadittu aihepiireittäin.

Kulttuurihistorialliset arvot

Kaupunginmuseo antoi kannanottonsa kohteen merkittävistä kulttuurihistoriallisista arvoista todeten, että rakennuksen käyttötarkoituksen muutos on jo toteutettu aiemmin museon puoltamien periaatteiden mukaisesti. Kannanotossa kuitenkin korostettiin, että voimassa oleva asemakaavan suojelumääräys ei riittävästi turvaa rakennuksen huomattavaa kulttuurihistoriallista arvoa ja poikkeuksellisen hyvin säilyneitä ominaispiirteitä. Tämän vuoksi suojelumääräyksiä tulisi päivittää siten, että rakennuksen ulkoasun lisäksi turvataan myös arvokkaiden sisätilojen, alkuperäisten tilasarjojen, rakennusosien ja kiinteän sisustuksen säilyminen. Museo muistutti rakennuksessa olevan edelleen runsaasti alkuperäisiä ja arvokkaita sisätiloja, kuten pääsisäänkäynti, aulat, porrashuoneet, käytävät ja juhlasali sekä erilaisia alkuperäisiä rakennusosia ja yksityiskohtia. Lisäksi ase-

makaavassa tulisi varmistaa Ilolanlehdon merkittävän puuston säilyminen, katualueen rajalla sijaitsevan kivisen tukimuurin säilyminen sekä alueen kulttuurihistorialliseen luonteeseen soveltuvien materiaalien ja aitatyyppien käyttö.

Vastine

Kaupunginmuseon esittämät näkökulmat on otettu huomioon kaavaratkaisussa siten, että SR-1 suojelumääräys päivitetään nykystandardien mukaiseksi, johon kuuluu aiempaan verrattuna myös arvokkaat sisätilat. Lisäksi kulttuurihistoriallisesti ja kaupunkikuvallisesti merkittävä puusto, aita ja tukimuuri on huomioitu säilytettävinä.

Ilolanlehdon liittäminen päiväkodin pihaan

Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala sekä Kaupunginmuseo kannattivat Ilolanlehdon liittämistä päiväkodin tonttiin. Kaupunginmuseo erityisesti huomautti Ilolanlehdon liittyvän oleellisesti entiseen sokeainkouluun toiminnallisesti, visuaalisesti ja historiallisesti. Kasvatuksen ja koulutuksen toimiala korosti, että liitos olisi tärkeä tavoitteellisen pihamitoituksen kannalta.

Vastine

Kaavaratkaisussa on päädytty esittämään Ilolanlehdon liittämistä päiväkodin tonttiin kannanotoissa esitetyistä syistä. Myös lapsivaikutusten arvioinnin tueksi laaditun kyselyn vastauksissa lapset ja huoltajat puolsivat alueen liittämistä päiväkodin tonttiin.

Pelastautuminen

Pelastuslaitos muistuttaa kannanotossaan väestönsuojallisista sekä paloasetuksellisista seikoista, jotka kaupungin tulee ratkaista valmistellessaan uutta rakentamislupaa kaavan valmistuttua.

Vastine

Väestönsuojan rakentamisvelvoitteen toteutuminen ratkotaan rakentamislupavalmistelun yhteydessä, samoin kuin tarvittavat poikkeukset paloasetuksesta. Pelastuslaitoksen kannanotto on välitetty tiedoksi rakennusvalvontaan.

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo

Kaavaehdotuksen julkinen nähtävilläolo (AKL/MRL 65 §, MRA 27 §):
6.11.2026–7.12.2026

Liitteet

- Karttakyselyn tulokset

Helsingin kaupunki
Asemakaavoitus

Työpajankatu 8
00580 Helsinki
PL 58212
00099 Helsingin kaupunki

www.hel.fi

Ensi linja 1, asemakaavamuutos

Yhteenveto: Ensi linjan päiväkotilasten ja huoltajien kysely

23.2.-9.3.2026

Kaupunkiympäristö
Asemakaavoitus

Helsinki

Kyselyn lähtökohdat ja keskeiset tulokset

Asemakaavan suunnitteluun liittyen järjestettiin lapsille ja huoltajille mahdollisuus kertoa omia havaintojaan päiväkotitoiminnasta Ensi linjalla verkkokarttakyselyn avulla, joka oli avoinna 23.2.-9.3.2026. Kysely lähetettiin kohteessa toimivien päiväkotien kautta huoltajille, keitä ohjattiin vastaamaan mahdollisuuksien mukaan yhdessä päiväkotia käyvän lapsen kanssa keskustellen tai vähintäänkin arvioimaan kysymyksiä lapsen näkökulmasta. Kysely toteutettiin osittain samaan aikaan, kun kaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä. Kysely jakaantui kolmeen teemaan: liikenteeseen, pihaan sekä kohteen parhaisiin ja tylsimpiin puoliin.

Kyselyyn saatiin yhteensä 25 vastausta, joissa korostuu kaksi pääteemaa. Ensinnäkin Ilolanlehto ja luonnonmukainen piha koettiin erittäin tärkeiksi osiksi päiväkodin toimintaa, ja niiden liittämistä viralliseen piha-alueeseen kannatettiin laajasti. Toisena läpileikkaavana huomiona kyselystä nousi joukkoliikenneyhteyksien heikkeneminen erityisesti raitiovaunuyhteyden poistuttua poikkeusreitiltään Ensi linjalta. Lisäksi esiin nousi muun muassa iso liikuntasali, liikenneturvallisuuden huolet, pihan koko suhteessa lapsimäärään, rakennuksen akustiikka sekä suuren päiväkotiyksikön toimivuus.

Kuva 1. ote kyselystä

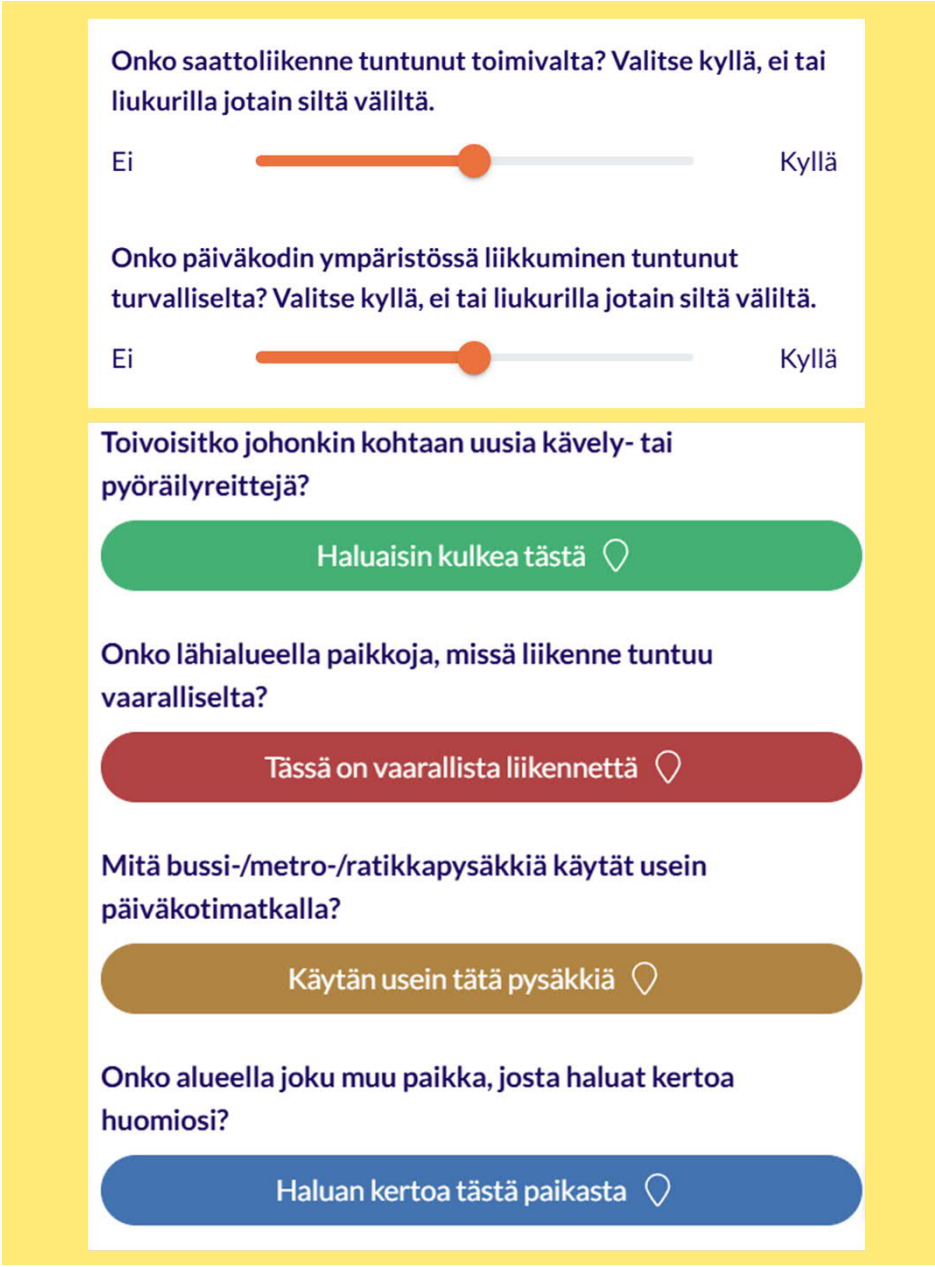
Liikkuminen ja saavutettavuus

Valtaosa vastaajista kulkee päiväkotiin kävellen, mutta myös pyöräilyn ja joukkoliikenteen kulkuosuudet ovat suuret. Vastauksissa todetaan raitiovaunuyhteyden olleen aiemmin hyvä, mutta muutokset ovat johtaneet siihen, että osa perheistä on joutunut siirtymään auton käyttöön. Erityisesti Kruununhaasta ja Merihaasta kulkevat perheet kokivat matkan hankalaksi.

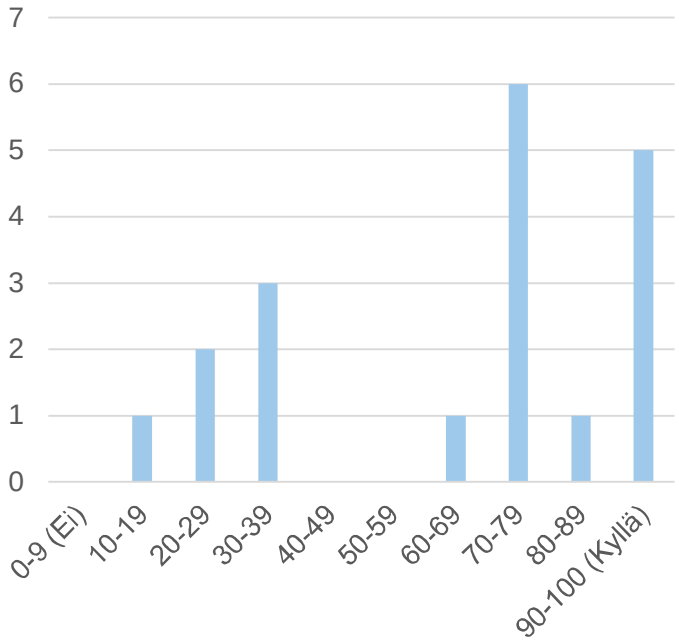
Saattoliikenteen koettiin liukurikysymykseen tulleissa vastauksissa enemmistön näkökulmasta toimivana, mutta avovastauksia tulkitessa erityisesti raitiovaunuyhteyden puuttuminen on laskenut usean arvion negatiivisen puolelle (kuva 3).

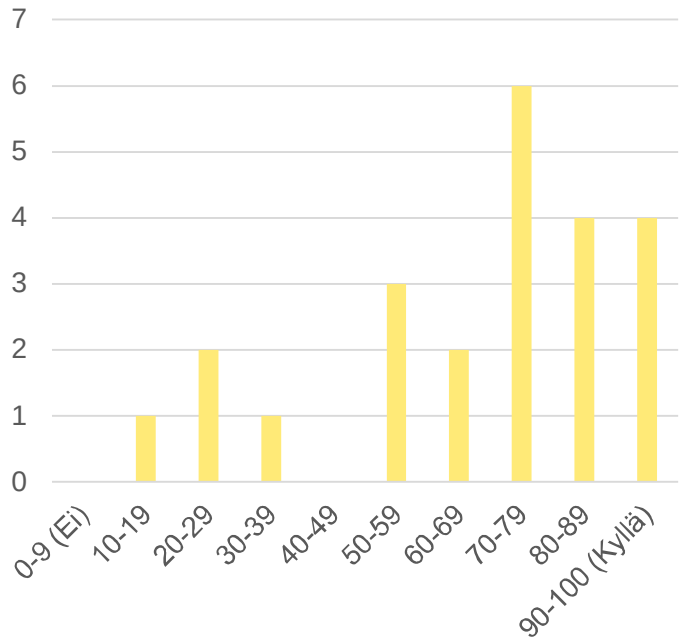
Liikkuminen päiväkodin ympäristössä näyttäytyy liukurikysymysten vastausten valossa enimmäkseen turvalliselta, mutta myös huonoja arvioita on (kuva 3). Liikenneturvallisuudessa tunnistettiin yksittäisiä turvattomia kohtia, joista selkeimpinä vastauksissa toistuivat Hämeentien ja Hakaniemen ympäristön vilkas ajoneuvoliikenne ja suuret nopeudet, pyöräliikenteen nopeus, reitit ja talvikunnossapito sekä risteysalueiden näkyvyydet ja suojateiden tärkeys (kuvat 4 ja 5). Osassa vastauksissa nostettiin esiin erityisesti kokemuksia turvallisuuden tunteesta lähialueilla, esimerkiksi Diakonissalaitoksen ympäristön koettu turvattomuus, päihteiden käyttäjät ja pysäkkien turvattomuus. Teema ei ollut hallitseva, mutta toistui useassa vastauksessa.

Helsinki

Kuva 2. ote kyselystä

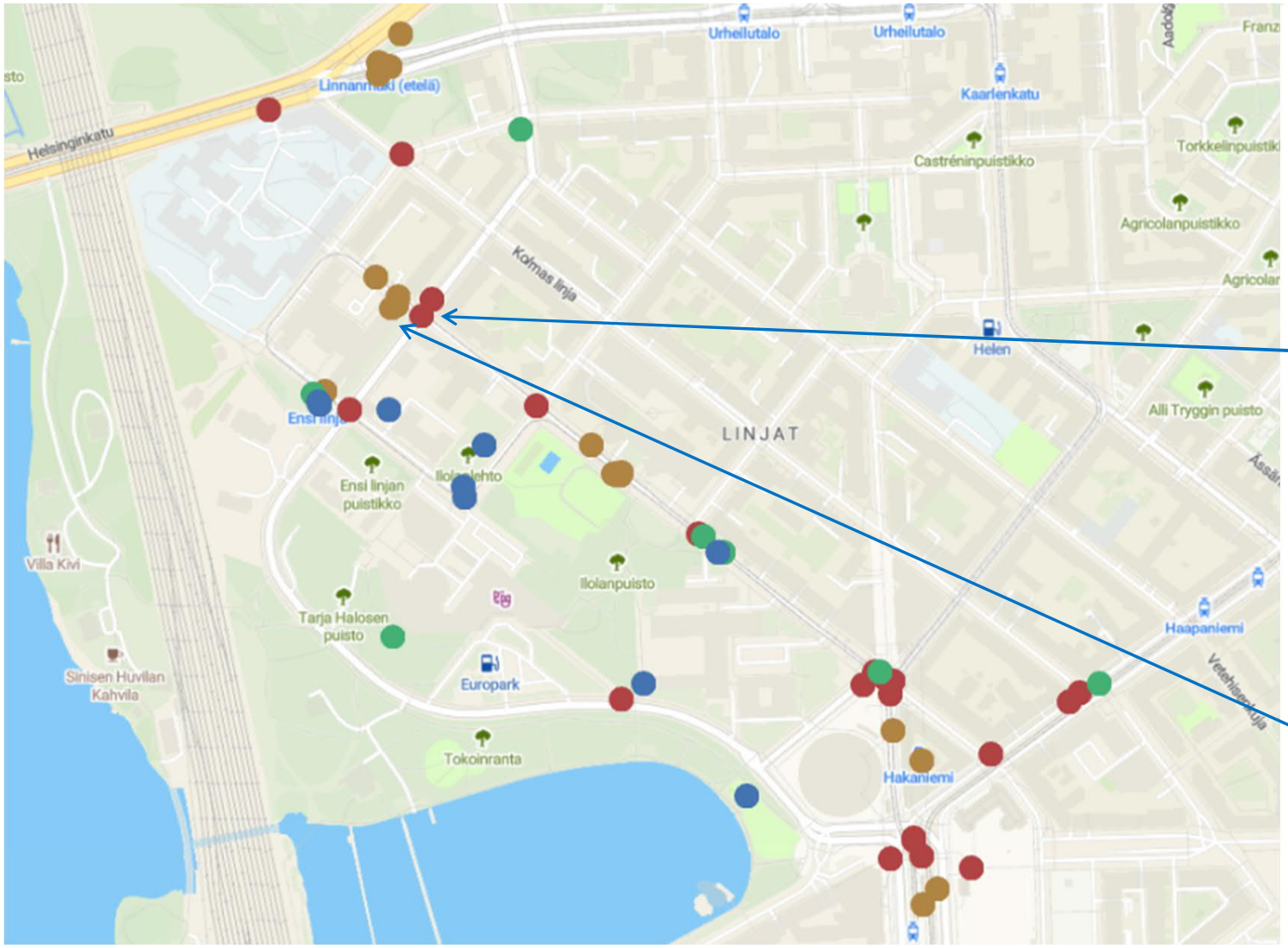

”*Det är oroligt på sträckan mellan Borgbacken och Diakoin insitutet*.” Linnanmäen ja Diakonissalaitoksen välisellä osuudella on levotonta

”*Ratikalla ei pääse päiväkodin läheisyyteen. Ratikkayhteyden puuttuessa varsinkin talvella on puuttuvaa yhteyttä korvattu autolla*.”

”*On kyllä aivan uskomatonta että päiväkodin pihaan ei ole lukollista porttia. Tämä on tuonut ison huolen monelle vanhemmille alusta asti, sillä alueella liikkuu jos mitä hiipparia myös päivisin”*

Kuva 3. Liukurikysymysten vastausten jakauma sekä niihin liittyviä avovastauksia.

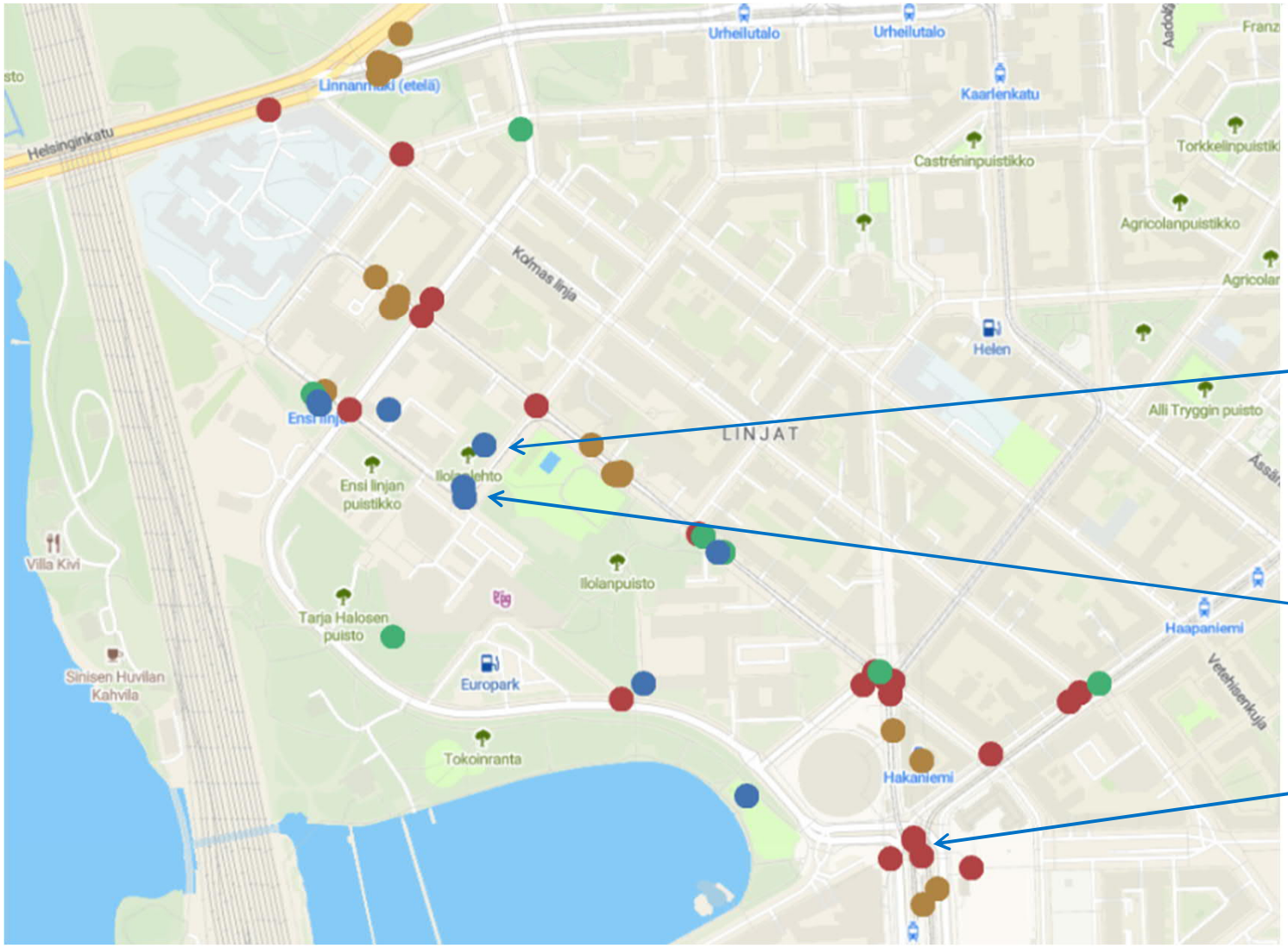

”*Det är mycket biltrafik ut ur stan via Wallingatan på eftermiddagarna.*” Wallininkadun kautta keskustasta ulos suuntautuva autoliikenne on vilkasta iltapäivisin

”*Använder hållplatsen ofta i båda riktningar. Den känns ofta otrygg pga många som övernattar i diakonissanstalten också anvender den. Förstår at tde också behvöer en hållplats, men mitt barn blir ofta rädd och vi har blivit trakasserade av missbrukare*.” Käytän pysäkkiä usein molempiin suuntiin. Se tuntuu usein turvattomalta, koska monet Diakonissalaitoksella yöpyvät käyttävät sitä myös. Ymmärrän, että hekin tarvitsevat pysäkin, mutta lapseni pelkää usein, ja päihteidenkäyttäjät ovat häirinneet meitä.

Helsinki

Kuva 4. Poimintoja karttavastauksista

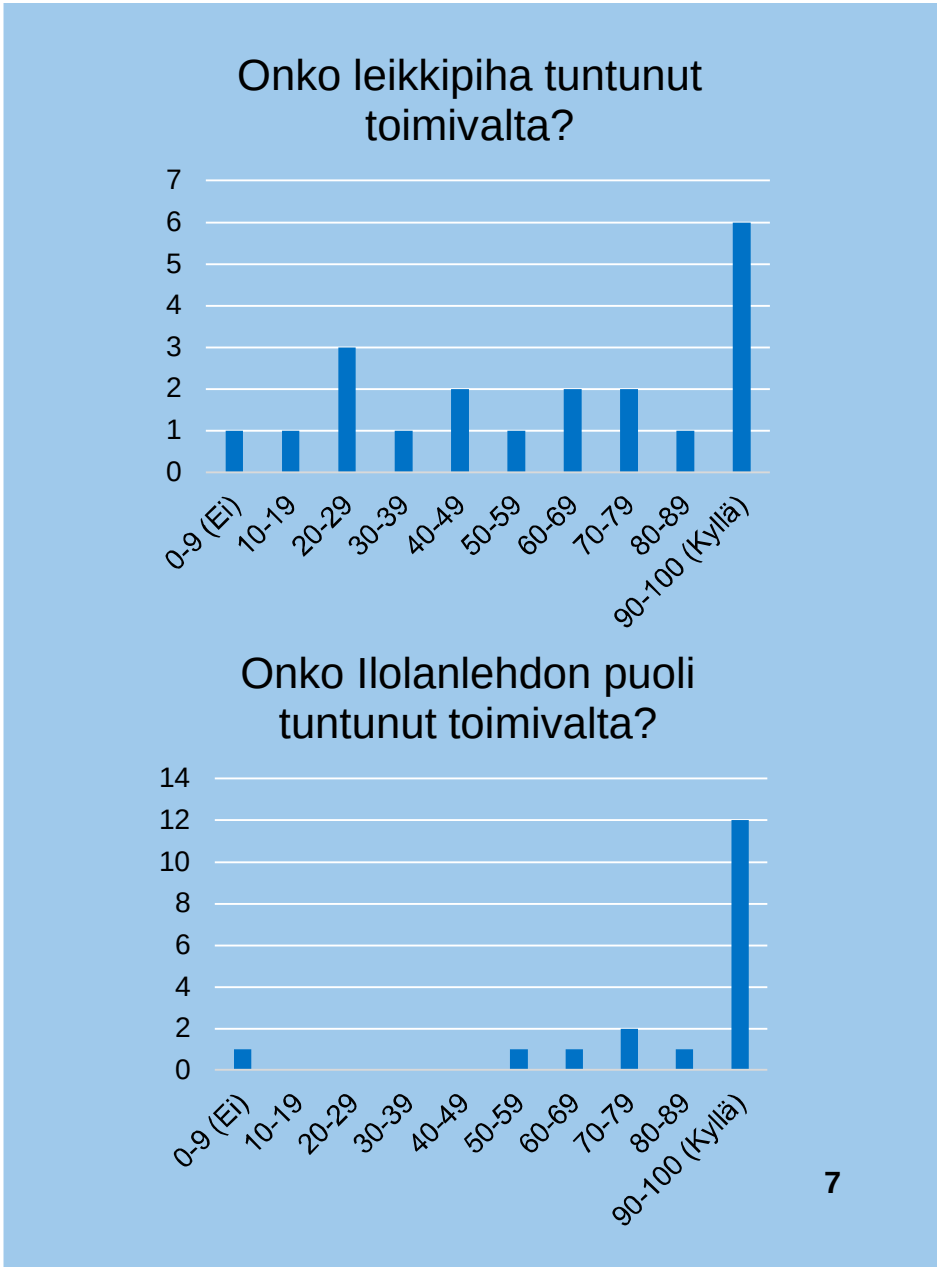

Kuva 5. Poimintoja karttavastauksista

Piha ja Ilolanlehto

Lähes kaikissa pihaa koskevissa avoimissa vastauksissa kiitettiin vehreyttä, luonnonmukaisuutta, puita ja nurmialueita, mahdollisuutta omaehtoiseen leikkiin, mäkiä ja talvista pulkkailua sekä matojen kaivamista, majojen rakentamista ja luovaa leikkiä. Ero Ilolanlehdon ja virallisen leikkipihan toimivuuden välillä näkyy liukurikysymysten jakaumassa (kuva 6). Ilolanlehdon puoli koettiin erityisen arvokkaana lasten näkökulmasta ja suurin osa vastaajista suhtautui sen liittämiseen osaksi virallista pihaa erittäin myönteisesti. Vastauksissa perusteltiin kantaa muun muassa virallisen pihan pieneydellä lapsimäärään nähden ja luonnonläheisen leikkiympäristön mahdollistamien monipuolisempien leikkien, mikrobialtistuksen ja luontokontaktin tärkeydellä keskellä tiivistä kaupunkia.

Vastauksissa nousi myös kehitystoiveita pihan suhteen. Pihalla oltiin kohdattu nokkosia, lasinsiruja, työmaalta jääneitä ruuveja ja työmaamelua naapurista. Ilolanlehdon lisäksi lisäpihaa voisi vastaajien mukaan koittaa löytää pysäköintialueen ja vieressä olleen päiväkodin vanhalta pihalta.

Kuva 6. liukurikysymysten vastausjakaumat

Parhaat ja tylsimmät puolet Ensi linjan arjessa liittyen päiväkodin tiloihin, sijaintiin ja pihaan

Vastauksissa kiiteltiin erityisesti vanhaa ja arvokasta rakennusta, joka tuntui viihtyisämmältä kuin tyypillinen uudisrakennukseen toteutettu päiväkoti. Lisäksi positiivisina mainittiin korkeat, valoisat tilat, juhlasali, liikuntasali sekä kuraeteinen pesupisteineen. Toisaalta ongelmallisena mainittiin kaikuvuutta ja akustiikkaa sekä pitkät siirtymät useiden kerrosten välillä erityisesti pienten lasten näkökulmasta. Kriittisimmissä vastauksissa nostettiin esille myös päiväkotikokonaisuuden suuruus, virallisen pihan puolen pienuus, henkilökunnan vähäisyys ja ryhmien sijaitseminen kaukana toisistaan.

”Laitosmainen jättiyksikkö, jossa pienimpienkin päivät koostuvat siirtymistä portaissa syömään ja ulos. Piha liian pieni ja vaarallinen, ja myös huomattavasti suosituksia pienempi”

”Läget är bra. Den naturnära gården är också bra. Gympasalen är ett stort plus, men akustiken är alldeles förfärlig.” Sijainti on hyvä. Luonnonläheinen piha on myös hyvä. Liikuntasali on iso plussa, mutta akustiikka on aivan kamala.

”Portaat ja hissin käyttö jännittää pienten osalta, mutta se näyttää sujuvan hyvin hoitajilta :)”

Helsinki

Kuva 7. koostettu avovastauksista

Yleisimmät kriittiset teemat:

1. Huonot joukkoliikenneyhteydet ja ratikkayhteyden puuttuminen
2. Pihan pienuus suhteessa lapsimäärään
3. Rakennuksen akustiikka ja meluisuus
4. Pitkät siirtymät, portaat ja useat kerrokset
5. Suuri päiväkotikoko ja laitosmaisuuden tunne
6. Liikenneturvallisuuteen liittyvät huolet
7. Työmaan vaikutukset (melu ja pihan käytettävyys)

Yleisimmät myönteiset teemat:

1. Ilolanlehto ja luonnonmukainen piha
2. Vehreys, puut ja luonnonläheisyys
3. Suuri piha ja mahdollisuus monipuoliseen leikkiin
4. Vanha rakennus ja sen tunnelma
5. Juhlasali ja liikuntasali
6. Kuraeteinen
7. Rauhallinen sijainti